

เอกสาร
สรุปเนื้อหา
ที่ต้องรู้

รายวิชา **ช่องทางการขยายอาชีพ**

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อช31001)
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
เอกสารทางวิชาการลำดับที่ 30/2559

เอกสารสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้

รายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รหัส อช31001

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

ห้ามจำหน่าย

หนังสือเรียนนี้จัดพิมพ์ด้วยเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
ลิขสิทธิ์เป็นของสำนักงาน กศน.สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับการศึกษา สำนักงาน กศน. ในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว และเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กศน. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สูงขึ้น สำนักงาน กศน. จึงได้จัดทำสรุปเนื้อหา ที่ต้องรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อได้สะดวก รวดเร็ว อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดีขึ้น

สรุปเนื้อหาที่ต้องรู้ มีเนื้อหาจากการนำหนังสือเรียนของสำนักงาน กศน. มาสรุปเนื้อหา ประเด็นสำคัญที่สอดคล้องตามผังการออกข้อสอบในแต่ละรายวิชาของสำนักงาน กศน. สำหรับ เอกสารสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้นี้ สำนักงาน กศน. ได้จัดทำรายวิชาบังคับ ทั้งสิ้น 5 สาขา รวม 42 รายวิชา ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน และ ผู้เกี่ยวข้อง มาสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้ ในรายวิชาดังกล่าว

สำนักงาน กศน. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียน กศน. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามสมควร จึงขอขอบคุณ สถาบัน กศน. ภาคทุกภาค สถาบันการศึกษาทางไกล ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง มา ณ โอกาสนี้

(นายสุรพงษ์ จำจด)

เลขาธิการ กศน.

สิงหาคม 2559

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

คำแนะนำการใช้เอกสารสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้

บทที่ 1	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ.....	1
	เรื่องที่ 1 ความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ	1
	เรื่องที่ 2 การขยายอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และภูมิภาค 5 ทวีป	2
	เรื่องที่ 3 การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ ภูมิภาค 5 ทวีป	3
	เรื่องที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม	11
	เรื่องที่ 5 การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม และภูมิภาค 5 ทวีป	12
	แบบฝึกหัด	15
บทที่ 2	ช่องทางการขยายอาชีพ.....	17
	เรื่องที่ 1 ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ.....	17
	เรื่องที่ 2 ความจำเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ	18
	เรื่องที่ 3 การกำหนดวิธีการขั้นตอนการขยายอาชีพและเหตุผลของการขยายอาชีพ.....	21
	แบบฝึกหัด	26
บทที่ 3	การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ	28
	เรื่องที่ 1 ภารกิจเพื่อความมั่นคงในการทำธุรกิจ.....	28
	เรื่องที่ 2 การวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ.....	32
	เรื่องที่ 3 การตัดสินใจขยายอาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพ.....	40
	แบบฝึกหัด	42
	เฉลยแบบฝึกหัด	43
	บรรณานุกรม	48
	คณะผู้จัดทำ	49

คำแนะนำการใช้เอกสารสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้

หนังสือสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้หนังสือเรียนรายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ เล่มนี้เป็นการสรุปเนื้อหาจากหนังสือเรียนรายวิชาบังคับ สารการประกอบอาชีพ รายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ อช31001 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระของรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ อช31001 ที่สำคัญ ๆ ได้สะดวกและสามารถเข้าใจยิ่งขึ้น ในการศึกษาหนังสือสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้หนังสือเรียนรายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ เล่มนี้ นักศึกษาควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาหนังสือเรียนรายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ อช31001 สารการประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เข้าใจก่อน

2. ศึกษาเนื้อหาสาระของหนังสือสรุปเนื้อหาที่ต้องรู้หนังสือเรียนรายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ อช 31001 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ละบท และตรวจคำตอบจากเฉลยแบบฝึกหัดท้ายเล่มให้ครบ 3 บท

3. หากนักศึกษาต้องการศึกษารายละเอียดเนื้อหาสาระรายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ อช31001 เพิ่มเติมสามารถศึกษาค้นคว้าได้จากสื่ออื่น ๆ ในห้องสมุดประชาชน อินเทอร์เน็ต หรือครูผู้สอน

บทที่ 1

ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ

เรื่องที่ 1 ความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ

การขยายขอบข่ายอาชีพ หมายถึง กิจกรรมอาชีพที่มีอยู่แล้ว และสามารถขยายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับอาชีพเดิมออกไปเป็นอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยใช้ทุนทรัพยากรจากอาชีพหลักให้เกิดคุณค่า และสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนในอาชีพ เช่น

1. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการหมุนเวียนเปลี่ยนรูปผลิตภัณฑ์หรือผลพลอยได้ไปสู่กิจกรรมใหม่ เช่น
 - 1.1 สร้างธุรกิจแปรรูปหมูจากฟาร์มสุกรของตนเอง
 - 1.2 สร้างธุรกิจปุ๋ยหมักจากมูลสุกร
 - 1.3 สร้างธุรกิจขนมหวานเยลลี่จากหนังสุกร
2. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการสร้างและพัฒนาเครือข่ายจากอาชีพ เช่น
 - 2.1 เฟรนไชส์ ขายสี่บะหมี่เกี๊ยว
 - 2.2 การสร้างเครือข่ายนาข้าวอินทรีย์
3. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการตลาด เช่น
 - 3.1 สวนมะพร้าว น้ำหอมแม่ตุ้ม ศูนย์กลางรับซื้อและขายส่งมะพร้าว น้ำหอม ภายใต้การควบคุมคุณภาพของตนเอง
4. การขยายขอบข่ายอาชีพ จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น
 - 4.1 จัดบริการท่องเที่ยวพักผ่อน กินอาหารเกษตรอินทรีย์ที่ไร่สุดปลายฟ้า
 - 4.2 ท่องเที่ยวชิมผลไม้ ชมสวนชาวไร่จันทบุรี
5. การขยายขอบข่ายอาชีพกับการส่งเสริมสุขภาพและอนามัย เช่น
 - 5.1 การพักผ่อน รับประทานอาหารธรรมชาติไร้สารพิษ ปฏิบัติธรรมกับ Home Stay คลองรางจระเข้
6. การขยายขอบข่ายอาชีพกับการเรียนรู้ เช่น
 - 6.1 เรียนรู้ระบบนิเวศ ความพอเพียงที่ไร่นาสวนผสม

เรื่องที่ 2 การขยายอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และภูมิภาค 5 ทวีป

การประกอบอาชีพในปัจจุบันได้มีการกำหนดลักษณะอาชีพ แบ่งได้ 5 ลักษณะอาชีพ ดังนี้

2.1 งานอาชีพด้านเกษตรกรรม

กลุ่มอาชีพด้านการเกษตร คือ การพัฒนาอาชีพในด้านการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง โดยนำองค์ความรู้ใหม่ เทคโนโลยี นวัตกรรม มาพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพหลักของพื้นที่ เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ธุรกิจการเกษตร เป็นต้น

2.2 งานอาชีพด้านอุตสาหกรรม

กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม คือ การพัฒนาอาชีพที่อาศัยองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศและศักยภาพหลักของพื้นที่ เช่น ผู้ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ประกอบรถยนต์และยานยนต์ประเภทต่าง ๆ ผู้ผลิต ตัวแทนจำหน่ายหรือผู้ประกอบชิ้นส่วนหรืออะไหล่รถยนต์ ผู้ให้บริการซ่อมบำรุงรถยนต์ ผู้จัดจำหน่ายและศูนย์จำหน่ายรถยนต์มือสอง ผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องจักรและเครื่องมือทุกชนิด ผลิตอุปกรณ์หรือส่วนประกอบพื้นฐานของเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ ฉนวนไฟฟ้า การผลิตอลูมิเนียม ผลิตและตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล็ก สแตนเลส ผู้ผลิตจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง วัสดุก่อสร้าง สุขภัณฑ์ การก่อสร้างอาคารหรือที่อยู่อาศัย

2.3 งานอาชีพด้านพาณิชย์กรรม

กลุ่มอาชีพด้านพาณิชย์กรรม คือ การพัฒนาหรือขยายขอบข่ายอาชีพด้านพาณิชย์กรรม เช่น ผู้ให้บริการจำหน่ายสินค้าทั้งแบบค้าปลีกและค้าส่งให้แก่ผู้บริโภคทั้งมีหน้าร้านเป็นสถานที่จัดจำหน่าย เช่น ห้างร้าน ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์สโตร์ ร้านสะดวกซื้อ และการขายที่ไม่มีหน้าร้าน เช่น การขายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร้านค้าออนไลน์) ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประกอบการธุรกิจลักษณะนี้มากขึ้น เพราะมีการลงทุนน้อย

2.4 งานอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์

กลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นอาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์ และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ดังนั้นกลุ่มอาชีพด้านความคิด

สร้างสรรค์ จึงเป็นการต่อยอดหรือการพัฒนาอาชีพในกลุ่มอาชีพเดิม ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรม กลุ่มอาชีพคหกรรม กลุ่มอาชีพหัตถกรรมและ กลุ่มอาชีพศิลปกรรม ทำให้เกิดผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยมากขึ้น เช่น แฟชั่นเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องสำอาง ทรงผม สปาสมุนไพร การออกแบบสื่อ/ภาพยนตร์/โทรทัศน์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เพอร์นิเจอร์ วัสดุก่อสร้างแบบประหยัดพลังงาน เซรามิก ผ้าทอ จักสาน แกะสลัก รถยนต์พลังงานทางเลือก ขาเทียมหุ่นยนต์เพื่อคนพิการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลาดน้ำอโยธยา เป็นต้น

2.5 งานอาชีพด้านอำนวยการและอาชีพเฉพาะทาง

กลุ่มอาชีพด้านอำนวยการและอาชีพเฉพาะทาง เช่น ธุรกิจบริการท่องเที่ยว ธุรกิจ บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการ โลจิสติกส์ ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจการจัดประชุมและแสดง นิทรรศการ บริการที่ปรึกษาด้านอสังหาริมทรัพย์ ที่ปรึกษาทางธุรกิจ

โดยงานอาชีพด้านอำนวยการและอาชีพเฉพาะทาง ในอนาคตจะมีการเติบโตทาง ธุรกิจมากขึ้น จึงมีความต้องการเจ้าหน้าที่ บุคคล พนักงาน เพื่อควบคุมและปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะฝีมือเป็นจำนวนมาก

เรื่องที่ 3 การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และภูมิภาค 5 ทวีป

กระบวนการจัดการงานอาชีพมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การจัดการการผลิต

กระบวนการของการจัดการการผลิต มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการมีขั้นตอนที่กำหนดไว้ก่อนหลังอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ดำเนินการสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง การกำหนดกระบวนการผลิตจำเป็นต้องมีความเข้าใจและสามารถจัดระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการกำหนดแนวทางการสื่อสาร การประกันคุณภาพ การประเมิน การควบคุม การติดตามตรวจสอบ การดำเนินงาน การแก้ปัญหา และเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรม รวมถึงการพยากรณ์สิ่งที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

กระบวนการของการจัดการการผลิต เป็นการวิเคราะห์ลักษณะ ขอบข่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการผลิต ประกอบด้วย

1. การวางแผน การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานตามนโยบาย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจ โดยกำหนดกิจกรรมไว้ชัดเจนว่า จะให้ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด เพราะอะไร ด้วยวิธีใด เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะมี จะเกิดอย่างไรนั้น จะแก้ไขอย่างไร ในช่วงเวลาข้างหน้าของการดำเนินการภายใต้งบประมาณที่ตั้งไว้

องค์ประกอบของการวางแผนงาน สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของการลงมือทำงาน
2. แผนต้องสอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งนโยบายสนองตอบวัตถุประสงค์
3. แผนงานประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญและวิธีการทำงาน

อย่างเป็นขั้นตอน

4. ทุกขั้นตอนแต่ละกิจกรรม ตอบคำถามได้ว่า ใคร ทำอะไร เรื่องอะไร ทำที่ ไหนทำเมื่อใด เพราะอะไร จะได้ผลอะไร กำหนดวิธีทำงานในแต่ละขั้นตอนแล้วจะเกิดอะไรขึ้น

5. ต้องกำหนดช่วงเวลาของแผน

6. ในทุกกิจกรรมต้องใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณเท่าไร

ประเภทของแผนงาน มีการแบ่งประเภทของแผนงาน ดังนี้

1. การวางแผนตามระยะเวลา ดังนี้

- 1.1 แผนระยะสั้น

- 1.2 แผนระยะปานกลาง

- 1.3 แผนระยะยาว

2. การวางแผนตามขอบเขตของการวางแผน

- 2.1 แผนแม่บท

- 2.2 แผนกลุ่มหน้าที่หรือกลุ่มงาน เช่น แผนงานขาย แผนการเงิน แผนการ

ตลาด แผนการผลิต

- 2.3 โครงการ เช่น โครงการส่งเสริมการขาย โครงการจัดแสดงสินค้า

- 2.4 แผนสรุป เช่น แผนการศึกษา

- 2.5 แผนกิจกรรม

3. การวางแผนตามลักษณะของการใช้

- 3.1 แผนงานที่ใช้ประจำ

- 3.2 แผนงานที่ใช้ครั้งเดียว

4. การแบ่งการวางแผนตามขอบข่ายของการใช้แผน

4.1 แผนกลยุทธ์

4.2 แผนกลวิธี

ลักษณะของแผนที่ดี มีดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน
2. ครอบคลุมรายละเอียดอย่างเพียงพอที่สามารถจะปฏิบัติให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์
3. มีความยืดหยุ่นพอสมควรปรับใช้ได้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
4. มีระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอน
5. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติตามแผนชัดเจน
6. ผู้เกี่ยวข้องกับแผนมีส่วนร่วมในการวางแผนที่ชัดเจน
7. ใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทุกขั้นตอน

2. การจัดทำโครงการ

โครงการ หมายถึง งานที่มีการดำเนินการในขอบเขตที่จำกัด โดยมุ่งหวังความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ

ความสำคัญของโครงการ การดำเนินโครงการ มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร การกำหนดโครงการมีการจัดทำงบประมาณที่ต้องใช้ตลอดโครงการและกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของโครงการ หากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด จะมีการใช้เงินตามงบประมาณ แต่หากการดำเนินงานโครงการมีการเลื่อนกำหนดเวลาออกไป จะมีผลทำให้ต้องเพิ่มงบประมาณ การดำเนินโครงการต้องมีการควบคุมเวลาให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อควบคุมต้นทุนค่าใช้จ่ายและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

ส่วนประกอบของโครงการ มีดังนี้

1. ชื่อโครงการ ควรตั้งชื่อโครงการอาชีพให้สื่อความหมายได้ชัดเจน ครอบคลุมความหมายของกิจกรรมอาชีพที่ทำให้ชัดเจนว่าทำอะไร
2. ชื่อผู้ดำเนินโครงการหรือผู้จัดทำโครงการ อาจจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคลก็ได้
3. หลักการและเหตุผลหรือความสำคัญของโครงการหรือของงานนั้น ๆ ว่ามีเหตุผลอะไร มีความจำเป็น มีคุณค่าและประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4. วัตถุประสงค์ ระบุว่า มุ่งที่จะให้เกิดผลอะไร อย่างไร หรือแก่ใคร มีปริมาณ และคุณภาพมากน้อยเพียงใด

5. เป้าหมาย กำหนดเป้าหมายของผลผลิตให้ชัดเจนคืออะไร มีปริมาณเท่าใด และคุณภาพเป็นอย่างไร

6. ระยะเวลา กำหนดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินโครงการ

7. งบประมาณ จัดทำรายละเอียดรายจ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย

8. ขั้นตอนวิธีดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดขั้นตอนของการทำงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยเขียนเป็นแผนปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ กิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ ทรัพยากร/ ปัจจัย เป็นต้น

9. การติดตามและการประเมินผล ระบุวิธีการหรือเทคนิคในการดูแลและควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ต้องบอกให้ชัดเจนว่าก่อนเริ่มทำโครงการ ระหว่างทำโครงการและหลังการทำโครงการจะมีการติดตามและประเมินผลอย่างไร

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ ให้ระบุผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ผลที่ได้รับโดยตรงและผลพลอยได้หรือผลกระทบจากโครงการ ที่เป็นผลในด้านดีเป็นอย่างไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างไร

ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพ

1. ชื่อโครงการ โครงการจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป

2. ชื่อผู้ดำเนินโครงการ

1. นางสาวอารีญา ศิริมาลา
2. นางสาวสรวงสุตา วิภาวรรณ
3. นางสาววิภาวดี วิเชียรสุวรรณ
4. นางสาวอภิสมัย ศรีคมสัน
5. นายยุรนนต์ ภมรศักดิ์

3. ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

1. อาจารย์รอบรู้ สอนดี
2. อาจารย์ฉลาด ดีพร้อม

4. หลักการและเหตุผล

อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน เราต้องรับประทานอาหารทุกวัน คนในหมู่บ้านของกลุ่มผู้ดำเนินโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกบ้าน มักไม่มีเวลาประกอบอาหารเอง ใกล้เคียงหมู่บ้านยังมีสำนักงานของเอกชนซึ่งมีพนักงานจำนวนมาก แต่ในบริเวณนี้มีร้านอาหารสำเร็จรูปน้อย คุณภาพอาหารและการบริการไม่ค่อยดี ไม่มีร้านอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณภาพดี และราคาปานกลาง สมาชิกของกลุ่มมีความสามารถในการประกอบอาหารได้ดี และบริเวณบ้านของสมาชิกมีสถานที่กว้างเหมาะที่จะจัดเป็นร้านจำหน่ายอาหาร จึงได้จัดทำโครงการจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป
2. เห็นช่องทางและมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป
3. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนและประสบการณ์การปฏิบัติโครงการอาชีพไปใช้ประโยชน์ ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

6. เป้าหมาย

ด้านปริมาณ ปรุงและจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปในวันเสาร์และวันอาทิตย์
ด้านคุณภาพ นักเรียนทุกคนในกลุ่มเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและพัฒนาการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

7. ระยะเวลาดำเนินโครงการตลอดโครงการ

ตั้งแต่เปิดภาคเรียนจนถึงปิดภาคเรียน (20 พฤษภาคม - 30 กันยายน และ 1 พฤศจิกายน - 15 มีนาคม)

8. สถานที่ประกอบอาชีพ

บ้านของนางสาวอารีญา ศิริมาลา ในหมู่บ้านชื่นใจ แขวงลาดยาว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

9. งบประมาณ

1. แหล่งเงินทุน เงินสะสมของสมาชิกกลุ่ม คนละ 1,000 บาท และเงินยืมจากผู้ปกครองของ นางสาวอารีญา ศิริมาลา เป็นเงิน 10,000 บาท รวมเป็นเงิน 15,000 บาท
2. จำนวนเงินทุน เริ่มโครงการ 15,000 บาท

3. ทรัพย์สินถาวร โตะ เก้าอี้ ถ้วย ชาม ช้อน และเครื่องครัว ส่วนหนึ่งยืมใช้ชั่วคราว / จัดซื้อ
4. ทรัพย์สินสิ้นเปลือง อาหารสด ซื้อเป็นรายวัน
5. เงินทุนขยายกิจการ หากกิจกรรมประสบความสำเร็จก็จะนำกำไรมาขยายกิจการ และขอยืมเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง
6. กำไร (ขาดการณ) ในระยะเริ่มแรกมีกำไรประมาณวันละ 300-500 บาท

10. ขั้นตอนการดำเนินงาน

10.1 การเตรียมการ

- ศึกษาสำรวจข้อมูล
- เขียนโครงการ
- ขออนุมัติโครงการ
- เตรียมหาทุน
- กำหนดรายการอาหารที่จะปรุงจำหน่าย
- ประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าเป้าหมายทราบ

10.2 การเตรียมสถานที่

- จัดตกแต่งสถานที่
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์

10.3 ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างละเอียด

- ศึกษาหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอาชีพ
- ศึกษาสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสำรวจความสนใจประกอบการเลือกอาชีพ
- วิเคราะห์ข้อมูล
- ตัดสินใจเลือกอาชีพ
- ศึกษาวิธีเขียนโครงการอาชีพ
- ขออนุมัติโครงการอาชีพ
- ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
- กำหนดรายการอาหารที่จะจำหน่าย
- ประชาสัมพันธ์บอกกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
 - เตรียมอุปกรณ์การปรุงอาหาร ภาชนะต่าง ๆ
 - ตกแต่งสถานที่

ดังนี้

ลูกค้า

- ลงมือปรุงอาหารจำหน่าย โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนการปฏิบัติหน้าที่

ซื้ออาหารสด ตกแต่ง / ทำความสะอาดร้าน / ล้างภาชนะ บริการ

เก็บเงิน – ทำบัญชี

- ประเมินการปฏิบัติงานเป็นรายวัน / รายสัปดาห์

- ประเมินสรุปเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น

- เสนอแนะแนวทางการพัฒนาอาชีพ

11. ปัญหาและแนวทางแก้ไข

11.1 ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

1) จำนวนลูกค้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

2) ประสบการณ์ในการจำหน่ายสินค้าไม่เพียงพอ

11.2 แนวทางแก้ไข

1) นำอาหารสำเร็จรูปใส่ถุงไปจำหน่ายตามบ้าน / ชุมชน

2) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะ

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ด้านความรู้และประสบการณ์ นักเรียนทุกคนมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เห็นช่องทางใน การประกอบอาชีพในอนาคต

- ด้านผลผลิต ทรัพย์สิน กำไร นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน ทำให้เห็นคุณค่าของการ ประกอบอาชีพ แบ่งเบาภาระผู้ปกครอง

ลงชื่อผู้เสนอโครงการ

(.....) (.....)

(นางสาวอารีญา ศิริมาลา) (นางสาวอภิสมัย ศรีคมสัน)

(.....) (.....)

(นางสาวสรวงสุดา วิภาวรรณ) (นางสาววิภาวดี วิเชียรสุวรรณ)

(.....)

(นายยุรนันต์ ภมรศักดิ์)

ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
 (.....) (.....)
 (นายรอบรู้ สอนดี) (นายฉลาด ดีพร้อม)

3. การใช้วัสดุอุปกรณ์

วัสดุ หมายถึง สิ่งที่ใช้แล้วสิ้นเปลืองและหมดไป อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้แล้ว
 ยังคงเหลือ สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก

4. การใช้แรงงาน

แรงงาน หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมาให้ปฏิบัติงานตามความ
 เหมาะสมของงาน และความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งมีทั้งแรงงานประเภทที่มีความชำนาญ
 แรงงานที่มีฝีมือ แรงงานประเภทไร้ฝีมือที่ต้องใช้กำลังแบกหาม ดังนั้น เจ้าของกิจการ หรือ
 ผู้ประกอบการจำเป็นจะต้องเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทำงานตามความถนัดของ
 แต่ละบุคคลเพื่อประสิทธิภาพของงาน

5. การใช้สถานที่

สถานที่ หมายถึง อาคาร บริเวณที่ประกอบอาชีพ ธุรกิจ ของผู้ประกอบการ

6. การใช้ทุน

ทุน หมายถึง ปัจจัยในการผลิตที่ใช้ในการสร้างสินค้า หรือบริการอื่น ๆ

3.2 การจัดการการตลาด

การจัดการการตลาด ประกอบด้วย

1. การกำหนดทิศทางการตลาด เป็นการศึกษาดูตลาดจากปัจจัยภายนอกและ
 ภายใน ทำให้ผู้ประกอบการวางแผนการตลาดได้อย่างมั่นใจ และสามารถบอกรายละเอียดใน
 การดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

2. การหาความต้องการของตลาด

3. การขนส่ง

4. การขาย

5. การกำหนดราคาขาย

6. การทำบัญชีประเภทต่าง ๆ เป็นการบันทึกรายรับ รายจ่าย ที่เกิดขึ้นจริงในการใช้จ่าย
 ต่าง ๆ ของสถานประกอบการ

เรื่องที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม

ผู้ประกอบการจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบในการผลิตสินค้า เช่น ความสะอาด ความประณีต ความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภคหรือการให้บริการที่ปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ

ในส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพให้มีความมั่นคงนั้น ต้องมีคุณลักษณะเป็นคนขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด อดออม มีความพากเพียร มีอุตสาหะ เพื่อความมั่นคงในการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคง

4.1 การพัฒนาตนเองตามแนวพระราชดำริ

4.1.1 มีความรู้ ความสามารถ

4.1.2 รู้จักการประยุกต์ใช้

4.1.3 คิดอย่างรอบคอบ

4.1.4 ใช้ปัญญา

4.1.5 มีสติและสงบสำรวม

4.1.6 มีความจริงใจและมีสัจจะ

4.1.7 มีวินัย

4.1.8 สร้างสรรค์และพัฒนา

4.1.9 วางแผนในการทำงาน

4.2 การพัฒนาตนเองตามแนวพุทธศาสนา

4.2.1 ทาน คือ การให้ เป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาตนเองสำหรับที่จะใช้ในการเกื้อหนุนจุนเจือซึ่งกันและกัน

4.2.2 ศีล คือ การรักษา กาย วาจา ใจ ให้ตั้งอยู่อย่างปกติ ไม่เบียดเบียนกัน ความสงบสุขย่อมเกิดขึ้น

4.2.3 ปริจจาคะ คือ การสละสิ่งที่เป็นประโยชน์น้อย เพื่อประโยชน์ที่มากกว่า การสละเพื่อรักษาหน้าที่ รักษากิจที่พึงกระทำ รักคุณความดี เพื่อความสุข ความเจริญในการอยู่ร่วมกัน

4.2.4 อาชวะ คือ ความเป็นผู้ซื่อตรงต่อตนเอง บุคคล องค์กร มิตรสหาย หน้าที่ การงาน

4.2.5 มัทวะ คือ ความอ่อนโยน มีอัธยาศัยไมตรี อ่อนโยน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ไม่ดื้อดึง ถือตนวางอำนาจ

4.2.6 ตบะ คือ ความเพียร ผู้มีความเพียรสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี มักเป็นผู้มีความอดทนสูง

4.2.7 อักโกธะ คือ ความไม่โกรธ ตลอดจนไม่พยายามมุ่งทำร้ายผู้อื่น ความไม่โกรธมีขึ้นได้เพราะความเมตตา หวังความสุขความเจริญซึ่งกันและกัน

4.2.8 อหิงสา คือ การหลีกเลี่ยงความรุนแรงและไม่เบียดเบียนหรือเคารพในชีวิตของผู้อื่น

4.2.9 ชั้นติ คือ ความอดทน อดทนต่อการตรากตรำประกอบกิจการต่าง ๆ อดทนต่อถ้อยคำไม่พึงประสงค์หรือสิ่งอันไม่ชอบใจต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก

4.2.10 อวิโรธนะ คือ ความไม่ผิด ผิดในที่นี้ หมายถึง ผิดจากความถูกต้อง ทุกอย่างที่คนทั่วไปทำผิด เพราะไม่รู้ว่าผิด หรือรู้ว่าผิดแต่ยังดื้อดึงทำ ทั้ง ๆ ที่รู้ ถ้าปล่อยเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็ไม่รู้จัก ไม่อาจปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องได้เลย

เรื่องที่ 5 การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม และภูมิภาค 5 ทวีป

ทรัพยากร เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบอาชีพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรในการประกอบการ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงความหมดเปลือง และการใช้ทรัพยากรอื่นทดแทน

5.1 ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น อากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น หรือกล่าวได้ว่า สิ่งแวดล้อมประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ที่สร้างขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์นั่นเอง

ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น เช่น น้ำ อากาศ พลังงานแสงอาทิตย์
2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วทดแทนได้ เช่น พืช ป่าไม้ สัตว์ป่า มนุษย์
3. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ

ถ่านหิน

4. ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ เช่น แร่โลหะ แร่โลหะ

การอนุรักษ์พลังงาน หมายถึง การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากจะช่วยลดปริมาณจากแหล่งที่ใช้พลังงาน ซึ่งเป็น การประหยัดค่าใช้จ่ายในกิจกรรมแล้ว ยังช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากแหล่งที่ใช้และผลิต พลังงานด้วย

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง ประหยัด ให้เกิดคุณค่า และประโยชน์สูงสุด รวมทั้งปรับปรุงหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดพิษภัยต่อสังคม ส่วนรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการกำจัดและป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม

ในการขยายขอบข่ายอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิด จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ ทรัพยากรมนุษย์ ต้นทุนการผลิตอย่างคุ้มค่า และวิถีชีวิตของคนในชุมชน สังคมนั้น ๆ

5.2 แนวทางการอนุรักษ์พลังงาน มีดังนี้

5.2.1 ใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า

5.2.3 ใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า จะต้องมีการวางแผนใช้อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประโยชน์สูงสุด มีการลดการสูญเสียพลังงานทุกขั้นตอน

5.2.4 ใช้พลังงานทดแทน โดยเฉพาะพลังงานที่ได้จากธรรมชาติ เช่น พลังงาน แสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ

5.2.5 เลือกรุ่นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง

5.2.6 เพิ่มประสิทธิภาพเชื้อเพลิง เช่น การเปลี่ยนโครงสร้าง ทำให้เชื้อเพลิงให้ พลังงานมากขึ้น

5.2.7 หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ โดยการนำวัสดุที่ชำรุดนำมาใช้ใหม่ การลดการทิ้งขยะที่ไม่จำเป็นหมุนเวียนกลับมาผลิตใหม่

5.3 กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

5.3.1 อุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เหมืองทองคำ

5.3.2 เกษตรกรรม เช่น การใช้สารเคมี การใช้ยาฆ่าแมลง

5.3.3 กิจกรรมการบริโภคของมนุษย์ เช่น การซื้อสินค้า การใช้น้ำ

แบบฝึกหัด

ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนอธิบายความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ

.....

.....

.....

.....

2. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะการขยายอาชีพด้านเกษตรกรรม พร้อมยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

3. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะการขยายอาชีพด้านพาณิชยกรรม พร้อมยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

4. ให้ผู้เรียนบอกข้อดีของการขยายอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์

.....

.....

.....

.....

5. ให้ผู้เรียนบอกคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพตามแนวพระราชดำริ มาอย่างน้อย 5 ข้อ

.....

.....

.....

.....

6. การซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

บทที่ 2

ช่องทางการขยายอาชีพ

เรื่องที่ 1 ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ

การมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ

โอกาสและความสามารถที่จะนำมาประกอบอาชีพได้ก่อนผู้อื่น เป็นหัวใจสำคัญของการประกอบอาชีพ หากผู้ประกอบอาชีพสามารถผลิตสินค้าหรือบริการได้ตามที่ตลาดต้องการได้ก่อน และเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ย่อมทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองให้มองเห็นโอกาสในการประกอบอาชีพได้

หลักสำคัญของช่องทางการขยายอาชีพ มีดังนี้

1. ความชำนาญจากงานที่ทำในปัจจุบัน มีส่วนช่วยให้มองเห็นโอกาสในการประกอบอาชีพได้มาก เช่น บางคนมีความชำนาญทางด้านการทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ต่อท่อน้ำประปา ช่างไม้ ช่างปูนกระเบื้อง ช่างทาสี ฯลฯ ซึ่งสามารถนำความชำนาญดังกล่าวมาพัฒนาและประกอบอาชีพได้ บางคนทำงานที่โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า เมื่อกลับมาภูมิลำเนาเดิมของตนเอง ก็นำความรู้ความสามารถและความชำนาญมาใช้เป็นช่องทางการประกอบอาชีพของตนเองได้

2. ความชอบความสนใจส่วนตัว เป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยให้มองเห็นช่องทางโอกาสในการประกอบอาชีพ บางคนชอบประดิษฐ์ดอกไม้ บางคนชอบวาดรูป ทำให้บุคคลเหล่านี้พัฒนางานที่ชอบ ซึ่งเป็นงานอดิเรกกลายเป็นอาชีพหลัก สร้างรายได้เป็นอย่างดี

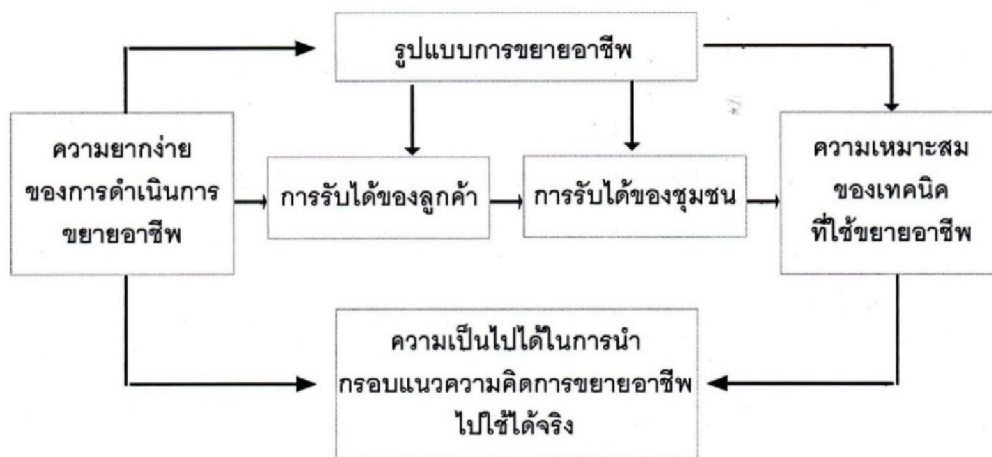
3. การฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลผู้ที่ประสบความสำเร็จ เป็นการเรียนรู้จากแหล่งความรู้และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มเป็นของตัวเองดี ในบางครั้งตัวเราเองอาจจะมีความคิดแล้ว และได้พูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ จะช่วยให้การวิเคราะห์ความคิดมีความชัดเจนขึ้น ช่วยให้มองไปข้างหน้าได้อย่างรอบคอบก่อนที่จะลงมือทำงานจริง

4. การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ การดูวีดิทัศน์ ฟังวิทยุ ดูรายการโทรทัศน์ จะช่วยให้เกิดความรู้และความคิดใหม่ ๆ

5. ข้อมูล สถิติ รายงาน ข่าวสารจากหน่วยราชการและเอกชน รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในการมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ ผู้ที่จะมองหาอาชีพ พัฒนาอาชีพ ควรให้ความสนใจข้อมูลต่าง ๆ ในการติดตามเหตุการณ์ให้ทัน แล้วนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจประกอบอาชีพ

เรื่องที่ 2 ความเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำกรอบแนวคิดไปใช้ในการขยายอาชีพได้จริง

จากแผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นกรอบแนวคิดในการประเมินความเป็นไปได้ ที่มีองค์ประกอบร่วมกัน 5 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 1.1 ผลผลิต เช่น การผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด
 - 1.2 กระบวนการผลิต เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิต
 - 1.3 ปัจจัยนำเข้าการผลิต เช่น วัตถุดิบในการผลิต
2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 2.1 การบริหารจัดการ แรงงาน เงินทุน เช่น การบริหารจัดการกระบวนการผลิต การขนส่ง ช่องทางการตลาด ช่องทางการหาแหล่งทุน
 - 2.2 แผนธุรกิจ เช่น มีการศึกษาช่องทางการตลาด แผนงานการขยายช่องทางการตลาด

3. การรับได้ของลูกค้า มีตัวแปรร่วมดังนี้

3.1 ผลผลิตอยู่ในความนิยม เช่น มีการพัฒนา ปรับปรุง สินค้าให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

3.2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต เช่น สินค้าที่เป็นที่ต้องการและใช้เป็นประจำ

3.3 ราคา เช่น การกำหนดราคาขายที่เหมาะสมกับสินค้า

4. การรับได้ของสังคมชุมชน มีตัวแปรร่วม ดังนี้

4.1 สภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ประกอบการไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสังคมชุมชน

4.2 วัฒนธรรมประเพณี เช่น การขยายอาชีพไม่ขัดแย้งกับประเพณีวัฒนธรรมของสังคมชุมชน

5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ

5.1 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดต้นทุน เช่น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

5.2 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดของเสีย เช่น การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์อีก

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจมีความจำเป็นที่เจ้าของธุรกิจจะต้องประเมินตัดสินใจด้วยตนเองสำหรับกรณีที่ธุรกิจมีหุ้นส่วนหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรจะใช้วิธีสนทนาเจาะลึกและวิธีความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมีวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้วยตนเอง ด้วยรายละเอียดและความเป็นไปได้ ความเป็น พวกเดียวกัน โดยทบทวนหลาย ๆ ครั้ง จนมั่นใจแล้วจึงตัดสินใจ

ตัวอย่าง ความเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ

“ลุงอินปลูกข้าวโพดหวาน ขนาดร่องกว้าง 0.75 เมตร ยาว 40 เมตร สัปดาห์ละ 5 ร่อง ไร่ ต่อเนื้อได้ผลผลิตสัปดาห์ละ 250 กิโลกรัม ขายให้กับลูกค้าประจำ มีรายได้ 2,500 บาท ค่อนข้างแน่นอน แต่ปีนี้ลูกของลุงอินเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา 2 คน จะต้องมียาจ่ายเพิ่มอีกเดือนละ 10,000 บาท ลุงอินหาตลาดข้าวโพดหวาน ได้ลูกค้าเพิ่มสามารถรับซื้อข้าวโพดหวานตามปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้ตามต้องการ อยู่มาไม่นานเพื่อนบ้านหลายครอบครัวเอาอย่างปลูกข้าวโพดหวานขาย ทำให้ข้าวโพดมีปริมาณมาก ราคาตก ลุงอินเห็นว่าเพื่อนบ้านต่างก็ยากจน

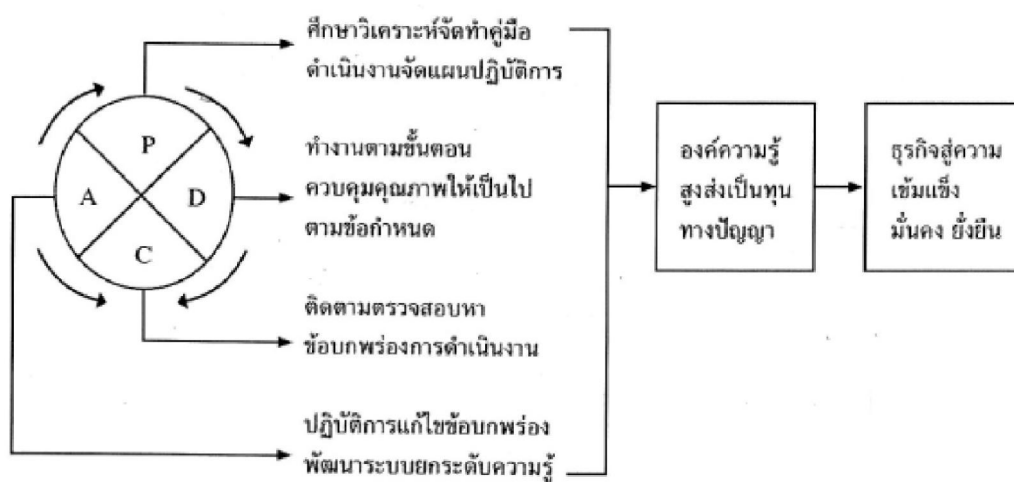
หากปล่อยให้สภาพเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ก็จะพากันขาดทุนเสียหาย ลุงอินประเมินปริมาณข้าวโพดหวานที่ผลิตได้และมีคุณภาพปานกลางกับของลุงอิน ประมาณสัปดาห์ละ 3,000 กิโลกรัม จึงตัดสินใจไปพบ พ่อค้าขายส่งรายใหม่ต้องการข้าวโพดหวานปริมาณมาก หากลุงอินสามารถรวบรวมผลผลิต ควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่ต้องการและจัดการส่งมอบให้ได้ จะรับซื้อกิโลกรัมละ 15 บาท ลุงอินจึงเจรจารับซื้อข้าวโพดหวานของเพื่อนบ้านให้ราคา กิโลกรัมละ 10 บาท หักค่าขนส่งกิโลกรัมละ 1 บาท ลุงอินได้กำไรกิโลกรัมละ 4 บาท เดือนหนึ่งจะมีรายได้ 48,000 บาท พอเพียงใช้จ่ายดำรงชีวิต ส่งลูกเรียนได้”

จากกรณีตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดการขยายอาชีพเป็นไปได้จริง มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นตัวแทนรับซื้อข้าวโพดจากเพื่อนบ้านเพื่อส่งให้ผู้รับซื้อรายใหม่ 2. การควบคุมคุณภาพของข้าวโพด
2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้าวโพดมีผลผลิตมาก ราคาตก 2. การรวบรวมข้าวโพดเพื่อขายให้ผู้ค้ารายใหม่ 3. การควบคุมคุณภาพของข้าวโพด
3. การรับได้ของลูกค้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้รับซื้อรายใหม่มีความต้องการสินค้าจำนวนมาก 2. ผู้รับซื้อพึงพอใจกับคุณภาพของสินค้า
4. การรับได้ของสังคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อนบ้านมีความพึงพอใจกับการที่ขายให้ผู้รับซื้อรายใหม่ 2. เพื่อนบ้านมีรายได้ที่แน่นอน
5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเทคนิคการปลูกเพื่อให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี 2. มีการรวบรวมผลผลิตจำนวนมากเพื่อขายให้ผู้รับซื้อรายใหม่

เรื่องที่ 3 การกำหนดวิธีการขั้นตอนการขยายอาชีพและเหตุผลของการขยายอาชีพ

เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการในอาชีพที่จะต้องใช้องค์ความรู้ที่ยกระดับคุณค่าเพื่อมาใช้ปฏิบัติการ จึงเป็นกระบวนการของการทำงานที่เริ่มจากการนำองค์ความรู้ที่จัดทำในรูปของคู่มือคุณภาพหรือเอกสารคู่มือดำเนินงานมาศึกษาวิเคราะห์จัดระบบปฏิบัติการ จัดปัจจัยนำเข้า ดำเนินการ ทำงานตามขั้นตอนและการควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนด ดำเนินการตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงาน ปฏิบัติแก้ไขข้อบกพร่องเป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาเอกสารคู่มือดำเนินงานไปเป็นระยะ ๆ ก็จะทำให้การปฏิบัติการในกิจกรรมอาชีพประสบความสำเร็จสู่ความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน ตามกรอบความคิดนี้

1. การปฏิบัติการใช้ความรู้ โดยใช้วงจรเต็มมิ่ง เป็นกรอบการทำงาน

1.1 P- Plan ด้วยการจัดทำเอกสารคู่มือดำเนินงาน โดยศึกษาวิเคราะห์จัดระบบปฏิบัติการที่ประกอบด้วย กิจกรรมขั้นตอน และผู้รับผิดชอบกำหนดระยะเวลาการทำงาน กำหนดปัจจัยนำเข้าดำเนินงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนปฏิบัติการ (P)

การจัดทำแผนปฏิบัติการทางอาชีพ เป็นการดำเนินการที่มีองค์ประกอบร่วม ดังนี้

1. เหตุการณ์หรือขั้นตอนการทำงาน ซึ่งจะบอกว่าเหตุการณ์ใดควรทำพร้อมกัน หรือควรทำทีหลัง เป็นการลำดับขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมให้เป็นแผนการทำงาน
2. ระยะเวลาที่กำหนดว่า ในแต่ละเหตุการณ์จะใช้เวลาได้ไม่เกินเท่าไร เพื่อออกแบบการใช้ปัจจัยดำเนินงานให้สัมพันธ์กัน
3. ปัจจัยนำเข้าและแรงงาน เป็นการระบุปัจจัยนำเข้าและแรงงานในแต่ละเหตุการณ์ว่าควรใช้เท่าไร การจัดทำแผนปฏิบัติการทางอาชีพ มักจะนิยมใช้ผังการไหลของงาน มาใช้ออกแบบการทำงานให้มองเห็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างเหตุการณ์ ระยะเวลา ปัจจัยนำเข้าและแรงงานจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้จัดการได้ขับเคลื่อนการทำงานสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้น ในการออกแบบแผนปฏิบัติงาน จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ที่สรุปได้ในรูปของเอกสาร ขั้นตอนการทำงานมาคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ให้เกิดแผนปฏิบัติการ

1.2 D-Do การปฏิบัติการทำงานตามระบบงานที่จัดไว้ได้อย่างเคร่งครัด ควบคุมการผลิตให้เสียหายน้อยที่สุด ได้ผลผลิตออกมามีคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนด

การทำงานตามแบบแผนปฏิบัติการ (D)

การทำงานตามแผนปฏิบัติการของผู้รับผิดชอบ ยังใช้วงจรเต็มมิ่ง เช่นเดียวกัน โดยเริ่มจาก

P : ศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติการให้เข้าใจอย่างรอบคอบ

D : ทำตามเอกสารขั้นตอนให้เป็นไปตามข้อกำหนดทุกประการ

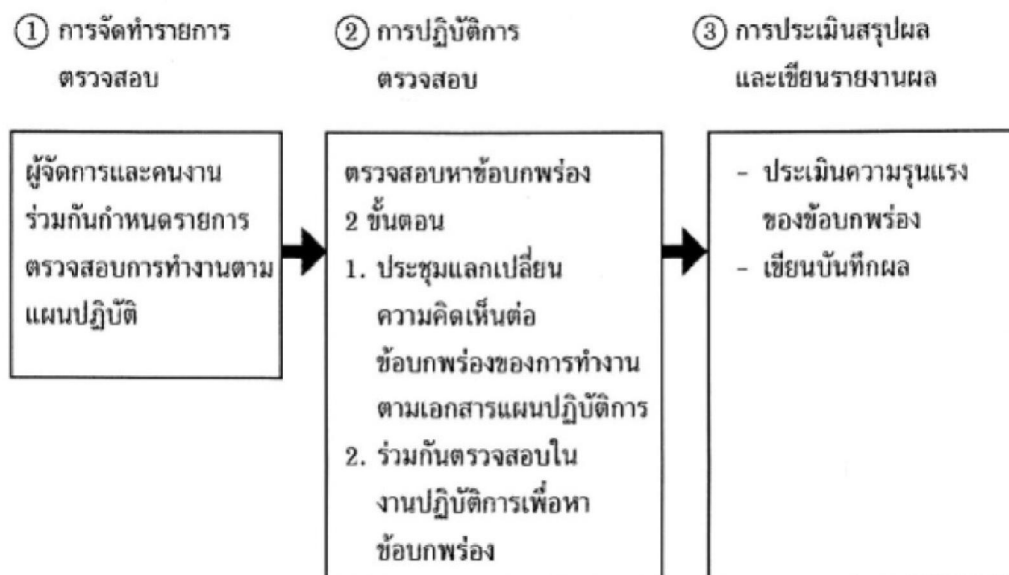
C : ขณะปฏิบัติการต้องมีการตรวจสอบทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามข้อกำหนด

A : ถ้ามีการทำผิดข้อกำหนด ต้องปฏิบัติการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อกำหนด

1.3 C-Check การตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงานโดยผู้ปฏิบัติการหาเหตุผลของการเกิดข้อบกพร่องและจดบันทึก

การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง (C)

เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการปฏิบัติการใช้ความรู้ สร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยมีรูปแบบการตรวจติดตามข้อบกพร่องดังนี้

1.4 A-Action การนำข้อบกพร่องที่ตรวจพบของคณะผู้ปฏิบัติการมาร่วมกันเรียนรู้หาแนวทาง แก้ไขข้อบกพร่องจนสรุปได้ผลแล้ว นำข้อมูลไปปรับปรุงเอกสารคู่มือดำเนินงานเป็นระยะ ๆ จะทำให้ได้องค์ความรู้สูงขึ้นโดยลำดับ แล้วส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของธุรกิจ ประสพผลสำเร็จนำไปสู่ความเข้มแข็งยั่งยืน

การปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนา (A)

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และกำหนดแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องโดยมีกำหนดระยะเวลา เมื่อถึงกำหนดเวลาจะต้องมีการติดตามผลว่า ได้มีการปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่เกิดผลอย่างไร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ตรวจสอบติดตามเอกสารสรุปประเมินผลการศึกษา
2. เชิญคณะผู้รับผิดชอบแก้ไขข้อบกพร่องมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอสภาพปัญหาข้อบกพร่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความบกพร่องและการแก้ไข
3. ผู้รับผิดชอบตรวจติดตามและผู้รับผิดชอบแก้ไขข้อบกพร่องเข้าศึกษาสภาพจริงของการดำเนินงาน แล้วสรุปปัจจัยที่เป็นเหตุและปัจจัยสนับสนุนการแก้ไข
4. นำข้อมูลที่ได้ นำสู่การปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเอกสารองค์ความรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ตัวอย่าง การใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) เป็นกรอบการทำงาน

“ลุงอินปลูกข้าวโพดหวาน ขนาดร่องกว้าง 0.75 เมตร ยาว 40 เมตร สัปดาห์ละ 5 ร่องอย่าง ต่อเนื่องได้ผลผลิตสัปดาห์ละ 250 กิโลกรัม ขายให้กับลูกค้าประจำ มีรายได้ 2,500 บาท ค่อนข้างแน่นอน แต่ปีนี้ลูกเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา 2 คน จะต้องมีรายจ่ายเพิ่มอีกเดือนละ 10,000 บาท ลุงอินหาตลาดข้าวโพดหวาน ได้ลูกค้าเพิ่มสามารถรับซื้อข้าวโพดหวานตามปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้ตามต้องการ อยู่มาไม่นานเพื่อนบ้านหลายครอบครัวเอาอย่างปลูกข้าวโพดหวานขาย ทำให้ข้าวโพดมีปริมาณมาก ราคาตก ลุงอิน เห็นว่า เพื่อนบ้านต่างก็ยากจน หากปล่อยให้สภาพเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ก็จะพากันขาดทุน เสียหาย ลุงอินประเมินปริมาณข้าวโพดหวานที่ผลิตได้และมีคุณภาพปานกลางกับของลุงอิน ประมาณ สัปดาห์ละ 3,000 กิโลกรัม จึงตัดสินใจไปพบพ่อค้าขายส่งรายใหม่ต้องการข้าวโพดหวานปริมาณมาก หากลุงอินสามารถรวบรวมผลผลิต ควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่ต้องการและจัดการส่งมอบให้ได้ จะรับซื้อกิโลกรัมละ 15 บาท ลุงอินจึงเจรจารับซื้อข้าวโพดหวานของเพื่อนบ้านให้ราคากิโลกรัมละ 10 บาท หักค่าขนส่งกิโลกรัมละ 1 บาท ลุงอินได้กำไรกิโลกรัมละ 4 บาท เดือนหนึ่งจะมีรายได้ 48,000 บาท พอเพียงใช้จ่ายดำรงชีวิต ส่งลูกเรียนได้ ที่ดินที่เคยปลูกข้าวโพดและว่างเปล่า จำนวน 20 ไร่ ลุงอิน ปลูกไม้ป่าต้นยางนา ต้นสัก เป็นไม้โตไวได้ 2,000 ต้น อีก 15 ปีข้างหน้า จะสามารถตัดโค่นขายได้ต้นละ 5,000 บาท คาดว่าจะได้เงินประมาณ 10 ล้านบาท”

จากกรณีตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) เป็นกรอบการทำงาน ดังนี้

การจัดทำแผนปฏิบัติการ (P)	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีการวางแผนการเพาะปลูกข้าวโพดให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี 2.วางแผนรับซื้อข้าวโพดจากเพื่อนบ้านเพื่อขายต่อ 3.มีปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อให้มีรายได้ระยะยาว
การทำงานตามแบบแผนปฏิบัติการ (D)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ลงมือเพาะปลูกข้าวโพดตามแผนการเพาะปลูก 2.รับซื้อข้าวโพดจากเพื่อนบ้านเพื่อนำไปขายต่อ 3.ปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อให้มีรายได้ในอนาคต
การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง (C)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ปริมาณของข้าวโพดที่มากขึ้น 2.ตรวจสอบคุณภาพของข้าวโพด

การปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนา (A)	1.ควบคุมคุณภาพของข้าวโพด 2.ปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อประกันความเสี่ยงของรายได้
--------------------------------	--

2. ทูทางปัญญา ผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ มีการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องทำให้องค์ความรู้สูงขึ้นเป็นลำดับ จนกลายเป็นทูทางปัญญาของตนเองหรือของชุมชนที่จะเกิดผลต่อธุรกิจ ดังนี้

2.1 องค์ความรู้สามารถใช้สร้างผลผลิตที่คนอื่นไม่สามารถเทียบเคียงได้ และไม่สามารถทำตามได้ จึงได้เปรียบทางการแข่งขัน

2.2 การเปลี่ยนแปลงยกระดับคุณภาพผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ลูกค้าเชื่อมั่นต่อการทำธุรกิจร่วมกัน

2.3 เป็นการสร้างทูทางมนุษย์ผู้ร่วมงานได้เรียนรู้บริหารระบบธุรกิจด้วยตนเอง สามารถเกิดภูมิปัญญาในตัวบุคคล ทำให้ชุมชนพร้อมขยายขอบข่ายอาชีพออกสู่ความเป็นสากล

3. ธุรกิจสู่ความเข้มแข็งยั่งยืน การจัดการความรู้ทำให้องค์ความรู้สูงขึ้นโดยลำดับ การขยายของอาชีพจึงเป็นการทำงานที่มีภูมิคุ้มกัน โอกาสของความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ต่ำลง ดังนั้นความน่าจะเป็นในการขยายอาชีพจึงประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง เพราะมีการจัดการความรู้ ยกระดับความรู้นำไปใช้และปรับปรุง แก้ไขเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้ธุรกิจเข้มแข็ง ยั่งยืนได้ เพราะรู้จักและเข้าใจตนเองตลอดเวลา

บทสรุป

การขยายขอบข่ายอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับธุรกิจ จำเป็นจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ทำไปตามที่เคยทำ ดังนั้นการจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญของคนทุกคนที่ประกอบอาชีพ จะขยายช่องทางการประกอบอาชีพออกไป จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่ทำงานบนฐานข้อมูล ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการร่วมกันทั้งระบบของอาชีพ

2. ต้องใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ หมายถึง ผู้ประกอบการต้องตระหนักและเห็นถึงปัญหาเพื่อการจัดการความรู้หรือใช้แก้ปัญหา จัดการทดลอง สรุปลองค์ความรู้ให้มั่นใจ แล้วนำไปขยายกิจกรรมเข้าสู่การขยายขอบข่ายอาชีพออกไป

บทที่ 3

การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

เรื่องที่ 1 ภารกิจเพื่อความมั่นคงในการทำธุรกิจ

ความมั่นคงในอาชีพเป็นเรื่องที่ต้องสร้างต้องทำด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้สำหรับตนเองสู่การพึ่งพาตนเองได้ และการที่จะสร้างความมั่นคงอาชีพ จำเป็นต้องมีภารกิจเพื่อสร้างความยั่งยืนในอาชีพ อย่างน้อย 5 ภารกิจ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่เจ้าของธุรกิจ มีหน้าที่ต้องกำหนดทิศทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการอาชีพจะต้องกำหนดทิศทางของธุรกิจว่า จะดำเนินไปทางไหนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่เป็นอยู่และจะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องทำ 2 กิจกรรม ดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดทิศทางของอาชีพที่จะเป็นไปหรือจะต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต 3-5 ปี ข้างหน้า ด้วยความรอบคอบและมีความเป็นไปได้จนมั่นใจ จึงกำหนดเป็นข้อความเป็นวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เกิดกับอาชีพต่อไป

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ เพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีพให้บรรลุวิสัยทัศน์ด้วยการกำหนดภารกิจ วิเคราะห์ภารกิจ กำหนดกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ วิเคราะห์กลยุทธ์ กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จและจัดทำแผนปฏิบัติการ

2. การบริหารทรัพยากรดำเนินการ เป็นการจัดการให้เกิดระบบการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ประกอบด้วย

2.1 การวางแผนใช้แรงงานคนและจัดคนให้เหมาะสมกับงาน

2.2 ระบบการควบคุมวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิต

2.3 การควบคุมการเงิน

3. การบริหารการผลิต เป็นการควบคุมการดำเนินงานให้เกิดผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริหารอย่างน้อย 3 กิจกรรม ดังนี้ การควบคุมคนทำงานให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด การควบคุมระยะเวลา การตรวจสอบคัดเลือกผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ

4. การจัดการส่งมอบผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการต้องพัฒนาระบบการส่งมอบผลผลิตให้ถึงมือลูกค้าได้ตามข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การบรรจุภัณฑ์เพื่อการปกป้องผลผลิตไม่ให้เสียหาย

4.2 การส่งสินค้ามีหลายรูปแบบที่จะนำสินค้าไปถึงลูกค้าได้อย่างปลอดภัย สามารถเลือกวิธีการที่เอกชนและภาครัฐจัดบริการให้หรือจัดส่งเอง

4.3 การจัดการเอกสารส่งมอบ ใช้เพื่อควบคุมให้ทราบถึงผลผลิตที่นำออกไปมีปริมาณเท่าใดไปถึงลูกค้าด้วยวิธีใดและได้รับหรือไม่

5. การวิจัยและพัฒนา เป็นการดำเนินงานให้ธุรกิจที่ทำอยู่ให้ได้รับความนิยมและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

5.1 ติดตามข้อมูลกระแสความนิยมในสินค้า

5.2 ติดตามประเมินเทียบเคียงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและสถานะของตลาด

5.3 ดำเนินการวิจัยและพัฒนา ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูล สร้างองค์ความรู้ พัฒนาผลผลิตให้อยู่ในกระแสความนิยมหรือเปลี่ยนโฉมออกไปสู่ตลาด

จากสาระความเข้าใจภารกิจเพื่อความมั่นคงในอาชีพเป็นการนำเสนอแนวคิดที่เป็นธุรกิจค่อนข้างขนาดใหญ่ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องคิดสร้างสรรค์เพื่อตนเองว่าธุรกิจที่ดำเนินการจะทำอะไร เท่าไรและอย่างไร

ตัวอย่าง ธุรกิจไร่นาน้อย

เป็นธุรกิจขยายแล้วดำเนินการผลิตผักสดผลไม้ในระบบเกษตรอินทรีย์บนพื้นที่ 130 ไร่ ระบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ต้องลงมือทำด้วยตนเองในครอบครัวเพียง 3 คน ภารกิจสร้างความมั่นคงจะต้องคิดสร้างสรรค์ออกแบบให้เหมาะสมกับตนเอง ตัวอย่างบทบาทหน้าที่เจ้าของธุรกิจ ซึ่งจะต้องกำหนดทิศทางและแผนงานด้วยตนเอง ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ จัดทำแผนควบคุมเชิงกลยุทธ์และโครงการพัฒนาที่จำเป็นและมีพลังทำให้การขับเคลื่อนการทำงานเข้าสู่และเป็นไปตามวิสัยทัศน์ได้ ดังตัวอย่างการคิดสร้างสรรค์กำหนดทิศทางและแผนงานของไร่นาน้อย ดังนี้

ตัวอย่าง : แผนการควบคุมเชิงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ “ปี 2551 ไร่นาน้อยผลิตผักสดผลไม้อินทรีย์ เข้าสู่ตลาดประเทศสิงคโปร์ได้”

แผนควบคุมเชิงกลยุทธ์

เงื่อนไข	ด้านการลงทุน	ด้านลูกค้า	ด้านผลิตผล	ด้านการพัฒนาตนเอง
1.เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	1.1 จัดพื้นที่การผลิตตามแผนจำนวน 80 ไร่	1.1 ผู้ส่งออก ดำเนินการสร้างความเชื่อถือด้วยการประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต 1.2 จัดส่งเสริมการตลาดกับการผลิตผลตัวเด่นในแต่ละฤดูกาล	1.1 ผลผลิตต้องผ่านการประเมินรับรองคุณภาพจากหน่วยงานอาหารและยาและสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศสิงคโปร์	1.1 พัฒนาคนงานในแต่ละฟาร์มให้ทำงานตามขั้นตอนได้ถูกต้อง 1.2 การตรวจติดตามหาข้อบกพร่องในการทำงาน

เงื่อนไข	ด้านการลงทุน	ด้านลูกค้า	ด้านผลิตผล	ด้านการพัฒนาตนเอง
2. ปัจจัยนำเข้าดำเนินงาน	2.1 จัดซื้อรถไถพรวนขนาด 26 แรงม้า 2.2 ซื้อข้าว รำข้าว เพื่อขยายจุลินทรีย์ในรูปแบบแห้ง 2.3 จัดหาและจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด	2.1 จัดทำสารคดีเผยแพร่คุณภาพผลผลิตและกระบวนการผลิต	2.1 เมล็ดพันธุ์ออแกนิก 2.2 จุลินทรีย์อารักขาพืช 2.3 จุลินทรีย์ตรึงไนโตรเจนในดิน 2.4 จุลินทรีย์สร้างฟอสฟอรัสในดิน	2.1 เอกสารขั้นตอนการทำงานของคนงานแต่ละคน 2.2 เอกสารระบบการตรวจติดตามหาข้อบกพร่อง

<p>3. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ</p>	<p>3.1ดำเนินการพัฒนาคุณภาพดินได้ ตามข้อกำหนดครบ 80 ไร่</p> <p>3.2ภายใน 6 รอบการผลิตยกเลิกการใช้ซีวีว</p> <p>3.3 เก็บเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสดใช้เองได้อย่างพอเพียง</p>	<p>3.1 ยอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้นเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>3.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิต</p> <p>ตรวจสอบผ่านทุกครั้งเกี่ยวกับ</p> <p>(1) สารพิษ</p> <p>(2) ตกค้าง</p> <p>(2) จุลินทรีย์บูดเน่า</p>	<p>3.1 คนงานทำงานถูกต้องได้ตามเอกสารขั้นตอนการทำงาน</p>
<p>4. กิจกรรมที่โครงการที่ต้องทำ</p>		<p>4.1 กิจกรรมร่วมมือกับผู้ส่งออกและผู้จัดจำหน่ายที่ประเทศสิงคโปร์</p> <p>จัดทำVDO เผยแพร่คุณภาพผลผลิตและกระบวนการผลิต</p>	<p>4.1 โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง</p> <p>4.2 โครงการผลิตจุลินทรีย์อาร์กษาและบำรุงพืชเพื่อใช้เอง</p>	<p>4.1 โครงการจัดทำเอกสารขั้นตอนการทำงาน</p> <p>4.2 โครงการศึกษาจัดทำระบบการตรวจติดตามหาข้อบกพร่องและปฏิบัติการแก้ไข</p>

เรื่องที่ 2 การวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ

การประเมินความมั่นคงในอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการวัดและประเมินผลที่ดีที่สุด คือ ตัวผู้ประกอบอาชีพเอง เพราะการวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ เป็นเรื่องที่บูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในตัวของประกอบอาชีพเอง ตั้งแต่การเรียนรู้ว่าตนเองจะอย่างไร การคิดเห็นคุณค่าของกิจกรรมความมั่นคง ความจดจำในกิจกรรมและความรู้สึกพอใจต่อกิจกรรม เป็นเรื่องภายในทั้งสิ้น บุคคลอื่นไม่สามารถรู้เท่าตัวของผู้ประกอบอาชีพ ดังนั้น ความมั่นคงในอาชีพตัวแปรต้นเหตุที่สำคัญ คือ ใจของผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีหลักการประเมินสถานะของธุรกิจประกอบด้วย ตัวแปร 4 ตัว ดังนี้

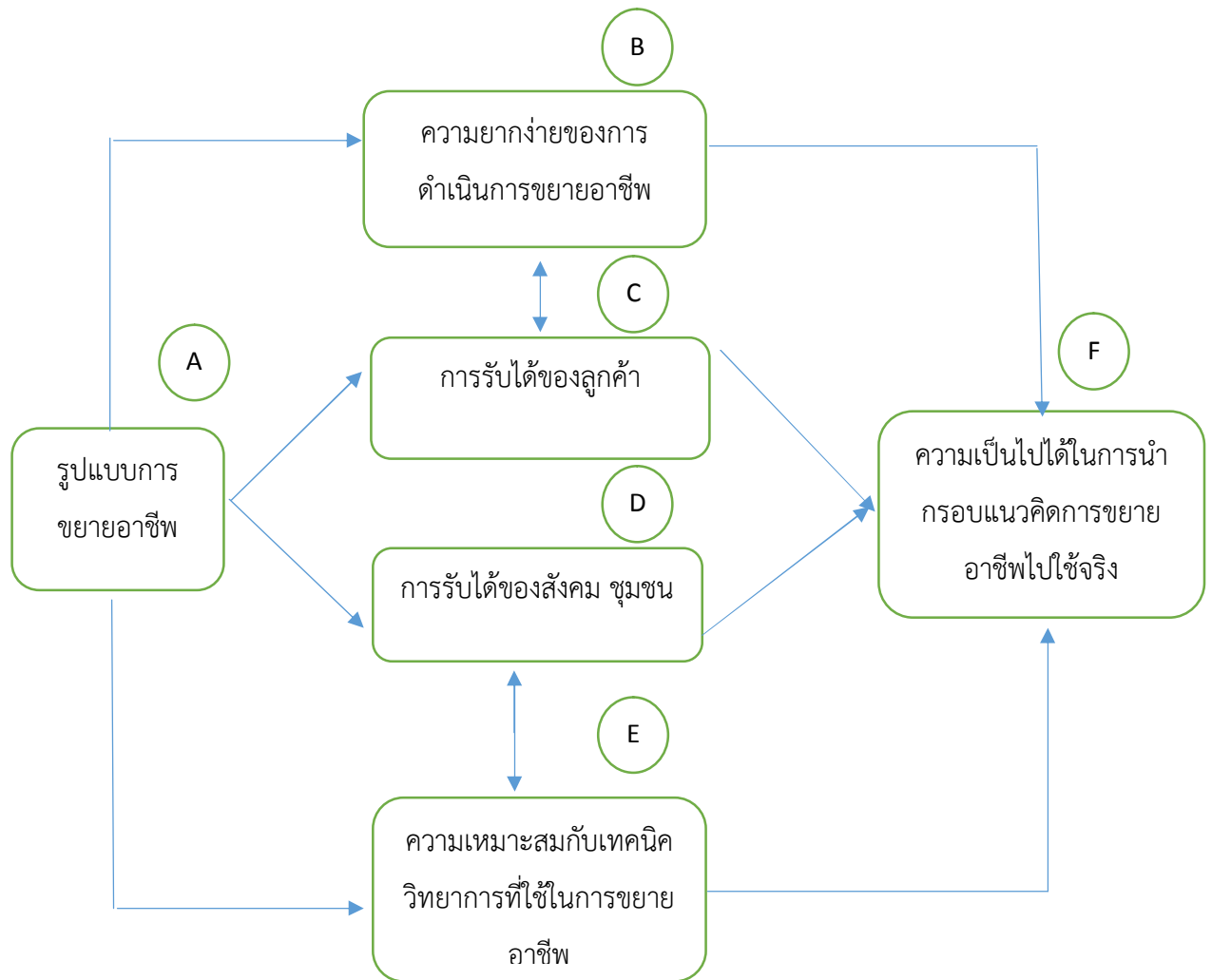
1. การรับรู้ (วิญญาน) วิธีการรับรู้ที่ใช้ศึกษาภารกิจสร้างความมั่นคง
2. ความคิด (สังขาร) ประเมินคุณค่าว่าดีหรือไม่ดีของภารกิจความมั่นคงที่จะ

ดำเนินการ

3. จำได้ หมายรู้ (สัญญา) ประเมินความจำว่าตนเองเอาใจใส่ต่อภารกิจความมั่นคงมากน้อยเพียงใด

4. ความรู้สึก (เวทนา) ประเมินความรู้สึกที่ตนเองพึงพอใจหรือชอบต่อภารกิจความมั่นคงแบบใด

กรอบการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกรอบแนวคิดการขยายอาชีพไปใช้จริง
กรอบแนวคิดในการประเมินความเป็นไปได้ดังนี้

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ความเป็นไปได้ มีองค์ประกอบร่วมกัน 6 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรบ่งชี้วัด ดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 1.1 ผลผลิต
 - 1.2 กระบวนการผลิต
 - 1.3 ปัจจัยนำเข้าการผลิต
2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 2.1 การบริหารจัดการ แรงงาน เงินทุน
 - 2.2 แผนธุรกิจ
3. การรับได้ของลูกค้า มีตัวแปรร่วม ดังนี้

- 3.1 ผลผลิตอยู่ในความนิยม
- 3.2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต
- 3.3 ราคา
- 4. การรับได้ของสังคมชุมชน มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 4.1 สภาพแวดล้อม
 - 4.2 วัฒนธรรมประเพณี
- 5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ
 - 5.1 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดต้นทุน
 - 5.2 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดของเสีย

เป้าหมายการประเมินผล

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบขยายอาชีพไปใช้จริง มีเป้าหมายที่จะวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์บทความสัมพันธ์สอดคล้องรับกันได้ ระหว่างองค์ประกอบ
 - 1.1 ความสัมพันธ์ ระหว่าง AB AC AD AE
 - 1.2 ความสัมพันธ์ ระหว่าง BC BD BE
 - 1.3 ความสัมพันธ์ ระหว่าง CD CE
 - 1.4 ความสัมพันธ์ ระหว่าง DE

2. ประเมินตัดสินใจรับความเป็นไปได้

2.1 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์สอดคล้องรับกันได้ระหว่างองค์ประกอบ

	(A) รูปแบบการ ขยายอาชีพ -ผลผลิต -กระบวนการ ผลิต -ปัจจัยนำเข้า	(B) ความยาก ง่ายของการ ดำเนินการ -การจัดการ -แผนธุรกิจ	(C) การรับได้ของ ลูกค้า -ผลผลิตอยู่ใน ความนิยม -จำเป็นต่อชีวิต -ราคา	(D) การรับได้ของ สังคมชุมชน -สภาพแวดล้อม -วัฒนธรรม ประเพณี	(E) ความ เหมาะสม ของ เทคโนโลยี -เทคนิค วิทยาการ เพื่อลดต้นทุน -เทคนิค วิทยาการ เพื่อลดของ เสีย
(A) รูปแบบการขยาย อาชีพ					
(B) ความยากง่าย ของการดำเนินการ	AB ✓				
(C) การรับได้ของ ลูกค้า	AC ✓	BC ✓			
(D) การรับได้ของ สังคมชุมชน	AD ✓	BD ✓	CD ✓		
(E) ความเหมาะสม ของ เทคโนโลยี	AE ✓	BE ✓	CE ✓	DE	

2.2 เกณฑ์การประเมิน

2.2.1 คะแนนระหว่าง 1 - 3 คะแนน ถือว่า นำรูปแบบไปใช้ไม่ได้

2.2.2 คะแนนระหว่าง 4 - 7 คะแนน ถือว่า มีความเป็นไปได้ต่ำ ต้อง

ทบทวน พัฒนา

2.2.3 คะแนนระหว่าง 8 -10 คะแนน ถือว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ มีความจำเป็นที่เจ้าของธุรกิจจะต้องประเมินตัดสินใจด้วยตนเองสำหรับกรณีที่ธุรกิจมีหุ้นส่วนหรือผู้เกี่ยวข้องควรจะใช้วิธีสนทนาเจาะลึกและวิธีความสัมพันธ์ร่วมกันโดยมีวิธีการดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัดสินใจตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ละคู่ ด้วยการใช้อิงการพิจารณาของตนเอง นึกคิดในรายละเอียดความสัมพันธ์ความไปกันได้ และความเป็นพวกเดียวกันว่าหนักไปทางมีความสัมพันธ์

2. การให้คะแนนโดยให้คู่องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ได้คะแนน 1 คะแนน คู่ที่ไม่สัมพันธ์ให้ 0 คะแนน

วิธีการประเมิน

การรวมคะแนนจากองค์ประกอบการประเมินแต่ละข้อ แล้วประเมินสรุปตามเกณฑ์การประเมิน เช่น

1. แนวทางขยายอาชีพของกลุ่มจักสาน มีคู่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการประเมินรวมคะแนนได้ 9 คะแนน สามารถอธิบายได้ว่าแนวทางขยายอาชีพของกลุ่มจักสานมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

2. แนวทางขยายอาชีพของกลุ่มเลี้ยงปลา มีคู่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการประเมินรวมคะแนนได้ 3 คะแนน สามารถอธิบายได้ว่าแนวทางขยายอาชีพของกลุ่มเลี้ยงปลาเป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ต่ำมากรูปแบบไม่สามารถนำไปใช้ได้

สรุป

แนวทางประเมินความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบขยายอาชีพไปใช้เป็นรูปแบบที่เน้นการใช้เหตุผลเป็นหลัก ไม่ใช่การหาความสัมพันธ์เชิงคณิตศาสตร์ เป็นการมองหาเหตุผลด้วยวิจารณญาณของตนเอง เพื่อรับผิดชอบตนเองและนำตนเองได้

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์กำหนดตัวบ่งชี้ภายในองค์ประกอบของการประเมิน

A รูปแบบของการขยายอาชีพ	B ความยากง่ายของการบริหารจัดการ	C การรับได้ของลูกค้า	D การรับได้ของสังคมชุมชน	E ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการ
<p>A1ผลผลิตผักสด ผลไม้ไร้สารพิษ</p> <p>A2กระบวนการผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความสมดุลในแปลงเกษตร - ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี แต่ใช้ปุ๋ยพืชสด - ไม่ใช้สารพิษฆ่าแมลง แต่ใช้การจัดการโดยชีววิธี <p>A3ปัจจัยการผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมล็ดพันธุ์ออร์แกนิก - เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสดออร์แกนิก - จุลินทรีย์คุณภาพจากกรมวิชาการเกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน 	<p>B1การบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้แรงงานท้องถิ่น - เพิ่มทุนจากส่วนแบ่งรายได้ร้อยละ 10 - ปัจจัยการผลิตที่เน้นการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด - ระบบจัดการใช้วิธีการทำงานตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในเอกสารอย่างเคร่งครัด <p>B2แผนธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตลาดนำการผลิต - กำหนดสาขาที่ลูกค้ามีพลังซื้อกินได้อย่างต่อเนื่อง 	<p>C1 อยู่ในความนิยม เป็นอาหารสุขภาพ เป็นอาหารไร้สารพิษ</p> <p>C2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผักผลไม้ต้องรับประทานทุกวัน <p>C3ราคา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามารถซื้อรับประทานเองได้อย่างต่อเนื่อง 	<p>D1 สภาพแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องไม่มีกลิ่นรบกวน - อากาศต้องสะอาด - ปลอดภัยไร้สารพิษ - เกื้อกูลธรรมชาติ - แวดล้อม <p>D2วัฒนธรรมประเพณี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่กระทบกับศีลธรรม - ไม่กระทบต่อจารีตประเพณี 	<p>E1วิทยาการลดต้นทุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีมลพิษ - มีเสียงรบกวน <p>E2วิทยาการลดของเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย - สิ่งปฏิกูลต้องมีการบำบัด

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรภายในของรูปแบบการขยายอาชีพกับ

การรับได้ของสังคม ชุมชน

A รูปแบบการขยายอาชีพ	D การรับได้ของสังคม ชุมชน	เหตุผล	ผลการวิเคราะห์
<p>A1ผลผลิต - ผักสด ผลไม้ ไร้สารพิษ</p> <p>A2กระบวนการผลิต ด้วยการสร้างความสมดุลของแปลงเกษตรที่ใช้ปุ๋ยพืชสดแทนปุ๋ยเคมีและใช้การจัดการกับแมลงโดยใช้ชีววิธีแทนการใช้สารพิษ</p> <p>A3 ปัจจัยการผลิตใช้เมล็ดผักจากระบบออแกนิก ใช้จุลินทรีย์คุณภาพจากกรมวิชาการเกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน</p>	<p>D1 สภาพแวดล้อมของชุมชนไม่ต้องการกลิ่นรบกวน อากาศต้องสะอาดไม่มีฝุ่นละอองปลอดภัยจากสารพิษและเชื้อจุลินทรีย์</p> <p>D2 วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน ยึดมั่นในศีลธรรมจารีตประเพณีที่มีมา</p>	<p>1. กระบวนการผลิตอินทรีย์เป็นระบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. การปลูกผัก ผลไม้เป็นธุรกิจ ไม่ผิดศีลธรรมการบำรุงพืชใช้ปุ๋ยพืชสดเป็นสิ่งที่สะอาด ไม่ใช่อุจจาระของคนซึ่งผิดจารีตความรู้สึกของคนในชุมชน</p>	<p>มีความสัมพันธ์ระหว่างAD</p>

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรภายในของรูปแบบการขยายอาชีพกับ

การรับได้ของลูกค้า

Aรูปแบบการขยายอาชีพ	D การรับได้ของลูกค้า	เหตุผล	ผลการวิเคราะห์
<p>A1ผลผลิต - ผักสด ผลไม้ ไร้สารพิษ</p> <p>A2กระบวนการผลิต ด้วยการสร้างความสมดุลของแปลงเกษตรที่ใช้ปุ๋ยพืชสด แทนปุ๋ยเคมีและใช้การจัดการกับแมลงโดยใช้ชีววิธีแทนการใช้สารพิษ</p>	<p>C1 อยู่ในความนิยม เป็นอาหารสุขภาพ เป็นอาหารไร้สารพิษ</p> <p>C2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตต้องรับประทานทุกวันอย่างปลอดภัย</p> <p>C3 ราคา -สามารถรับประทานได้อย่างปลอดภัย</p>	<p>1.ผักสด ผลไม้ไร้สารพิษอยู่ในความนิยมเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตต้องรับประทานทุกวัน</p> <p>2.กระบวนการผลิต ยืนยันให้เห็นว่า เป็นระบบที่ทำให้ผักสดผลไม้มีคุณภาพ ไร้สารพิษ</p>	<p>มีความสัมพันธ์ระหว่างAC</p>
Aรูปแบบการขยายอาชีพ	D การรับได้ของชุมชน	เหตุผล	ผลการวิเคราะห์
<p>A3 ปัจจัยการผลิตใช้เมล็ดผักจากระบบออแกนิก ใช้จุลินทรีย์คุณภาพจากกรมวิชาการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน</p>			

เรื่องที่ 3 การตัดสินใจขยายอาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพ

การสร้าง ความมั่นใจยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการควรพิจารณาวิเคราะห์ศักยภาพในการขยายอาชีพ 5 ด้าน ดังนี้

1. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่
2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ
3. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่
4. ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่
5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

1. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง อากาศ แร่ธาตุต่าง ๆ

ทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดที่ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ธาตุต่าง ๆ บางชนิดมนุษย์สามารถสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้

การขยายอาชีพต้องพิจารณาว่าทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้ในการขยายอาชีพในพื้นที่มีหรือไม่มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ประกอบการต้องพิจารณาใหม่ว่าจะขยายอาชีพที่ตัดสินใจเลือกไว้หรือไม่หรือพอจะจัดหาได้ในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้ประกอบการต้องเสียค่าขนส่ง คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เช่น ตัดสินใจจะขยายอาชีพจากเดิมเลี้ยงสุกร 100 ตัว ต้องการเลี้ยงเพิ่มเป็น 200 ตัว ซึ่งเพิ่มอีกเท่าตัวจะต้องพิจารณาว่าอาหารสุกรหาได้ในพื้นที่หรือไม่ เช่น ไร่ข้าวในพื้นที่มีพอเพียงที่จะเลี้ยงสุกรที่เพิ่มขึ้นหรือไม่

2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ

แต่ละพื้นที่จะมีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกัน เช่น ภาคกลางอากาศร้อน ภาคใต้ฝนตกเป็นเวลานาน ภาคเหนือมีอากาศเย็น โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศเป็นส่วนใหญ่ เช่น ในพื้นที่ที่มีการปลูกลิ้นจี่ ลำไยอยู่แล้วและมีผลผลิตออกมากในฤดูกาล ทำให้ราคาตกต่ำต้องการแปรรูปให้เป็นลำไยตากแห้ง เพื่อให้ได้ราคาดี ดังนั้น ต้องพิจารณาว่าในช่วงนั้นมีแสงแดดพอเพียงที่จะตากลำไยได้หรือไม่

3. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่

สภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน เช่น เป็นภูเขา เป็นที่ราบสูง ที่ราบลุ่มแต่ละพื้นที่ต้องพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในภูมิประเทศนั้น ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่ หรือต้องการขยายสาขาร้านอาหารกาแฟสไป้อีกสถานที่หนึ่งก็ต้องพิจารณาทำเลที่ตั้งแห่งใหม่ว่าจะขยายกาแฟได้หรือไม่

4. ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่

ประเทศไทยและต่างประเทศมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้น แต่ละพื้นที่สามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้มาใช้เป็นอาชีพได้ เช่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเข้าชม ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้านหรือพหุวัฒนธรรมวิถีชีวิตอาจจะขยายอาชีพโดยเพิ่มจำนวนรอบที่เข้าชมให้พอเพียงกับตลาดเป้าหมาย

5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของมนุษย์ที่เป็นภูมิปัญญาทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ เมื่ออาชีพนั้นมี ความมั่นคงในพื้นที่นั้น ๆ แล้ว อาจจะขยายไปพื้นที่อื่น ๆ การกระจายความสามารถของ ทรัพยากรมนุษย์ก็สามารถทำได้โดยการอบรมผู้สนใจ ในความรู้นั้น ๆ ให้สามารถนำไปขยายยัง พื้นที่อื่น ๆ ได้

เฉลยแบบฝึกหัด

บทที่ 1

1. ให้ผู้เรียนอธิบายความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ

ความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อกัน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดอาชีพใหม่ที่สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งในอาชีพได้
2. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะการขยายอาชีพด้านเกษตรกรรม พร้อมยกตัวอย่าง

การขยายอาชีพด้านเกษตรกรรม เป็นการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ เทคโนโลยี นวัตกรรม พัฒนาให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทำเล ที่ตั้ง รวมถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ในแต่ละพื้นที่ เช่น อาชีพเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เป็นต้น
3. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะการขยายอาชีพด้านพาณิชย์กรรม พร้อมยกตัวอย่าง

การขยายอาชีพด้านพาณิชย์กรรม เป็นการนำวิธีการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน เช่น การขายสินค้าในระบบออนไลน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ หน้าเฟซบุ๊ก หน้าอินสตาแกรม อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง
4. ให้ผู้เรียนบอกข้อดีของการขยายอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์

การขยายอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้ผลิตเกิดการแข่งขันในด้านความคิด สติปัญญา ในการผลิตสินค้าในด้านรูปลักษณ์ ทำให้สินค้าดูมีราคา น่าใช้ และผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้าได้มากยิ่งขึ้นตรงตามความต้องการ ในราคาที่ยุติธรรม

5. ให้ผู้เรียนบอกคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพตามแนวพระราชดำริ มาอย่างน้อย

5 ข้อ

คุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ เช่น

การพัฒนาตนเองตามแนวพระราชดำริ ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถ	6. มีความจริงใจและมีสำนึก
2. รู้จักการประยุกต์ใช้	7. มีวินัย
3. คิดอย่างรอบคอบ	8. สร้างสรรค์และพัฒนา
4. ใช้ปัญญา	9. วางแผนในการทำงานสำรวม
5. มีสติและสงบ	

6. การซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรหรือไม่ อย่างไร

การซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากร เนื่องจากเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ซื้อ ประหยัดทรัพยากรในการดำเนินกิจการของผู้ผลิต เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า น้ำ กระดาษ เป็นต้น

บทที่ 2

1. ให้ผู้เรียนอธิบายความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ พร้อมยกตัวอย่าง

ในการประกอบอาชีพ การมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพก่อนคนอื่น จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ก่อน ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความชำนาญในงานที่ทำ
2. ความชอบ ความสนใจของตัวเอง
3. การฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลผู้ที่ประสบความสำเร็จ
4. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
5. ข้อมูล สถิติ รายงาน ข่าวสารจากหน่วยราชการและเอกชน

ตัวอย่างการขยายอาชีพ

นางมาลี เป็นพนักงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่โรงงานเอ เป็นเวลากว่า 10 ปี จากประสบการณ์การเป็นพนักงานตัดเย็บเสื้อผ้า จึงได้ลาออกเพื่อเปิดร้านตัดเย็บเสื้อผ้าของตนเอง ที่บ้านเกิดของตนเอง

2. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างอาชีพและความเป็นไปได้ตามกรอบแนวคิดการขยายอาชีพ

อาชีพ ร้านกาแฟเดลิเวอรี่ อธิบายกรอบแนวคิดความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ ดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ การบริการส่งกาแฟเดลิเวอรี่ โดยผู้ซื้อสามารถโทรศัพท์สั่งซื้อ หรือ สั่งออนไลน์ ผ่านทางแอปพลิเคชัน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความนิยมดื่มชา กาแฟ เป็นจำนวนมาก และร้านกาแฟก็มีจำนวนมากเช่นกัน วิธีการบริการเดลิเวอรี่ ส่งถึงที่ จึงเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในสำนักงานต่างๆ ที่มีปริมาณการซื้อจำนวนมาก จึงเป็นช่องทางในการจำหน่ายที่ดี กาแฟเดลิเวอรี่ จัดส่งเครื่องดื่ม ชา กาแฟ และเบเกอรี่ ให้กับลูกค้าถึงที่ โดยผู้ซื้อสามารถโทรศัพท์สั่งซื้อ หรือ สั่งซื้อออนไลน์ ผ่านทางแอปพลิเคชัน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรับจัดอาหารว่าง ในการจัดประชุมอีกด้วย

3. การรับได้ของลูกค้า ในปัจจุบันผู้บริโภคมีความนิยมดื่ม ชา กาแฟ เป็นจำนวนมาก เครื่องดื่มบริการส่งถึงที่ กาแฟเดลิเวอรี่ จึงการตอบความต้องการของผู้บริโภค เพราะไม่ต้องเสียเวลามาที่ร้านกาแฟเอง ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ราคาที่เหมาะสมกับสินค้า

4. การรับได้ของสังคมชุมชน กาแฟเดลิเวอรี่ ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมชุมชน และยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เช่น คนส่งกาแฟ คนทำขนมเบเกอรี่ เป็นต้น

5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ กาแฟเดลิเวอรี่ มีการใช้สื่อเทคโนโลยี โดยผู้ซื้อสามารถโทรศัพท์สั่งซื้อ หรือ สั่งซื้อออนไลน์ ผ่านทางแอปพลิเคชัน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

ดังนั้น อาชีพกาแฟเดลิเวอรี่ จึงเป็นอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ เพราะมีการบริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในสินค้าและบริการ

บทที่ 3

1. จากการที่ผู้เรียนได้ศึกษาบทที่ 3 การตัดสินใจขยายอาชีพควรมีองค์ประกอบในการตัดสินใจ
 กี่องค์ประกอบ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ตัดสินใจได้อย่างไรจงอธิบาย
 การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพควรมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้
 1. ภารกิจเพื่อความมั่นคงในการทำธุรกิจ
 2. การวัดผลและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ
 3. การตัดสินใจขยายอาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพ
2. เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการควรพิจารณาการตัดสินใจขยายอาชีพด้วย
 การวิเคราะห์ศักยภาพในการขยายอาชีพที่ด้าน จงอธิบายยกตัวอย่างการตัดสินใจขยาย
 อาชีพของท่านที่สอดคล้องมา 1 ตัวอย่าง
 ผู้ประกอบการควรพิจารณาการตัดสินใจขยายอาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพในการ
 ขยายอาชีพ 5 ด้าน ดังนี้
 1. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติแต่ละพื้นที่การขยายอาชีพต้องพิจารณาว่า
 ทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้ในการขยายอาชีพในพื้นที่มีหรือไม่มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มี
 ผู้ประกอบการต้องพิจารณาใหม่ว่าจะขยายอาชีพที่ตัดสินใจเลือกไว้หรือไม่หรือพอจะจัดหาได้ใน
 พื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้ประกอบการต้องเสียค่าขนส่งคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เช่น ตัดสินใจจะ
 ขยายอาชีพจากเดิมเลี้ยงสุกร 100 ตัว ต้องการเลี้ยงเพิ่มเป็น 200 ตัว ซึ่งเพิ่มอีกเท่าตัวจะต้อง
 พิจารณาว่าอาหารสุกรหาได้ในพื้นที่หรือไม่ เช่น ไร่ข้าวในพื้นที่มีพอเพียงที่จะเลี้ยงสุกรที่เพิ่มขึ้น
 หรือไม่
 2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ แต่ละพื้นที่จะมีลักษณะภูมิอากาศ
 แตกต่างกันไป เช่น ภาคกลางอากาศร้อน ภาคใต้ฝนตกเป็นเวลานาน ภาคเหนือมีอากาศเย็น
 โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศเป็นส่วนใหญ่ เช่น ในพื้นที่ที่มีการปลูก
 ลิ้นจี่ ลำไยอยู่แล้วและมีผลผลิตออกมากในฤดูกาล ทำให้ราคาตกต่ำต้องการแปรรูปให้เป็น
 ลำไยตากแห้ง เพื่อให้ได้ราคาดี ดังนั้น ต้องพิจารณาว่าในช่วงนั้นมีแสงแดดพอเพียงที่จะตาก
 ลำไยได้หรือไม่

3. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่

สภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน เช่น เป็นภูเขา เป็นที่ราบสูง ที่ราบลุ่มแต่ละพื้นที่ต้องพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในภูมิประเทศนั้น ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่ หรือต้องการขยายสาขาจากแพสดไปอีกสถานที่หนึ่งก็ต้องพิจารณาทำเลที่ตั้งแห่งใหม่ว่าจะขยายกาแพได้หรือไม่

4. ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่

ประเทศไทยและต่างประเทศมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้น แต่ละพื้นที่สามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้มาใช้เป็นอาชีพได้ เช่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเข้าชม ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้านหรือพหุวัฒนธรรมวิถีชีวิตอาจจะขยายอาชีพโดยเพิ่มจำนวนรอบที่เข้าชมให้พอเพียงกับตลาดเป้าหมาย

5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของมนุษย์ที่เป็นภูมิปัญญาทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ เมื่ออาชีพนั้นมี ความมั่นคงในพื้นที่นั้น ๆ แล้ว อาจจะขยายไปพื้นที่อื่น ๆ การกระจายความสามารถของ ทรัพยากรมนุษย์ก็สามารถทำได้โดยการอบรมผู้สนใจ ในความรู้นั้น ๆ ให้สามารถนำไปขยายยัง พื้นที่อื่น ๆ ได้

บรรณานุกรม

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). หนังสือเรียน
 สาระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001) ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริม
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). หนังสือเรียน
 สาระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการพัฒนาอาชีพ (อช21001) ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรการศึกษานอกระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริม
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

“บทที่ 10 การจัดโครงการฝึกอาชีพ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

[http://www.flipbooksoft.com/
 upload/books/02-2013/e410f18be74d25ca4a68e68cefe6ca6e/10.pdf](http://www.flipbooksoft.com/upload/books/02-2013/e410f18be74d25ca4a68e68cefe6ca6e/10.pdf)
 2559. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2559).

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตคลองเตย. สมุดบันทึกการเรียนรู้
 สาระทักษะการพัฒนาอาชีพ รหัสวิชา อช31001 รายวิชาช่องทางการขยาย
 อาชีพ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.khlongtoei-nfe.com/library/userfiles/file/WS31001.pdf> 2559.
 (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2559).

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุรพงษ์ จำจด	เลขาธิการ กศน.
นายประเสริฐ หอมดี	รองเลขาธิการ กศน.
นางตรีณัฐ สุขสุเดช	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาจากระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
นายวรารุช พยัคฆพงษ์	ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออก
นางอัญชลี ธรรมะวิสิกุล	ข้าราชการบำนาญ สำนักงาน กศน.

ผู้สรุปเนื้อหา

บทที่ 1 ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ

นางสาวเอมอร แก้วกล้าศรี	ครูชำนาญการพิเศษ กศน. อำเภอเมืองชลบุรี สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี
นางสาวสุปรีดา แผลมหลัก	ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออก

บทที่ 2 ช่องทางการขยายอาชีพ

นายมานิช ชลารักษ์	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอเกาะจันทร์ สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี
นายกิตติ ละครสิงห์	ครูผู้ช่วย กศน. อำเภอเกาะจันทร์ สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี

บทที่ 3 การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

นางสาวรัตนา ตะราชี	ครูผู้ช่วย ศฝช. สระแก้ว
--------------------	-------------------------

ผู้บรรณาธิการ

นายมานิช ชลารักษ์	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอเกาะจันทร์ สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี
นายสุธี วรประดิษฐ	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงาน กศน. จังหวัดตราด
นางสาวสุปรีดา แผลมหลัก	ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออก
นางสาวอรทัย ปานขาว	ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออก

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวรัตนา ตระราชี

นายกิตติ ละครสิงห์

ครูผู้ช่วย ศฝช. สระแก้ว

ครูผู้ช่วย กศน. อำเภอเกาะจันทร์ สำนักงาน กศน.

จังหวัดชลบุรี

ผู้ออกแบบปก

นายศุภโชค ศรีรัตนศิลป์

กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย

ออกแบบนทา : สุภาโชค ศรีรัตนศิลป์